

Kunnanhallituksen puheenjohtajan ja kunnanjohtajan osallistuminen EKHVA:n koordinoimalle perehtymismatkalle ”Islannin malliin”

Kunnanhallitus 29.01.2024 § 26
44/00.04.01/2024

Valmistelija Kunnanjohtaja Johanna Mäkelä
Puh. 040 7244 603
etunimi.sukunimi@savitaipale.fi

Etelä-Karjalassa on viime vuosina tuotu esiin tarve löytää ratkaisuja lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukemiseksi. Päihteidenkäyttö ja mielenterveyshaasteet ovat lisääntyneet, koulujen voimavarat tukea lapsia, joilla ilmenee erilaisia haasteita, on koettu riittämättömiksi ja myös vanhemmuuden kysymyksiin tarvitaan aiempaa enemmän tukea.

Hyvinvointialuejohtaja on tuonut usein erilaisissa työryhmissä esille alueen lasten ja nuorten tilanteesta nousseita huolia. Asiaa on tuotu esille esimerkiksi EKTurva johdon kokouksessa 20.3.2023, mutta myös EKHVA:n kunnissa pidetyillä kuntakiertueilla on tätä tuotu myös julkisesti keskusteluihin. Kuntien ja EKHVA:n (aiemmin Eksoten kanssa) kesken on pohdittu erilaisia ratkaisumalleja, joilla pystyttäisiin vaikuttamaan jo ehkäisevin toimenpitein esim. lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukemisessa. Hyvinvointialuejohtaja on toistuvasti ottanut esille ns. Islannin mallin ja siitä saatujen kokemusten jalkauttamisen eri toimijoiden keskuuteen.

Hyvinvointialuejohtaja on selvittänyt, että Islannin mallista on olemassa yli 20 vuoden ajan merkittävää vaikuttavuusdataa lasten ja nuorten päihteidenkäytön ja siihen liittyvien lieveilmiöiden merkittävästä vähentymisestä, perheiden kasvatusvastuiden lisääntymisestä ja kuntien, koulujen, viranomaistahojen ja perheiden yhteistyön tiivistymisestä. Hän on myös todennut, että Islannin malli yksin ei ole autuaaksi tekevä malli – yksi malli ei voi hoitaa kaikkia ongelmia ja esimerkiksi mielenterveysongelmia tai neuropsykologisia oireita ei voida tällä mallilla hoitaa. Ympäristöllä on kuitenkin myös näiden haasteiden osalta yleensä positiivisia vaikutuksia. Islannin mallia on myös kritisoitu ja kyseessä ei tietenkään ole kaiken kattava ongelmia ratkaiseva malli, ja alueen erityispiirteet ja lasten ja nuorten tarpeet on otettava huomioon tarkasti. Olennaista on se, että malliin satsaaminen vain osittain ei tuo täysiä tuloksia ja vähentää myös mallin vaikutusten ennustettavuutta. Näin ollen onnistumiseen tarvitaan laaja-alaista sitoutumista.

Kunnan sitoutumispäätöstä tulee edeltää tarkastelu ”mitä meillä on jo sellaista” mitä muualla tuodaan esille kenties uutuuksena. Onko maaseutumaisessa kunnassa toimittu jo aiemmin ns. Islannin malliin? Yhtä tärkeää on tietoisuuden lisääminen, sitoutumispäätöstä tehdessä tai vastaavasti todettaessa, että tämä meillä on jo, tai käsityksemme mukaan tämä ei tule toimimaan.

Mm. tiedon lisäämiseksi järjestää EKHVA ”Islannin malli Etelä-Karjalaan” -aloitusseminaarin perjantaina 8.3.2024 klo 9-15 Lappeenranta-salissa. Tilaisuudessa puheenvuoroja käyttävät Islannin mallin johtava asiantuntija, Planet Youthin toimitusjohtaja Páll Ríkhaldsson sekä asiantuntijoita mm. onnellisen elämän tutkimuksen saralta. Tämä tilaisuus on läsnätilaisuus kutsutuille ja tilaisuutta voi seurata myös hyvinvointialueen Youtube-kanavalta suoratoistona.

Islannissa Reykjavikissä on tähän liittyvä kansainvälinen kongressi 11.-13.3.2024. EKHVA:n johto esitti, että myös kunnista kunnanjohtajat ja hallitusten puheenjohtajat osallistuisivat mahdollisuuksien mukaan myös tähän tilaisuuteen. Kukin organisaatio vastaa omien henkilöidensä matka- ja osallistumiskuluista, (lähinnä lentoliput, majoitus- ja osallistumismaksu). EKHVA koordinoi muutoin matkajärjestelyt, joihin kuuluu myös tapaaminen Planet Youth -väen kanssa Etelä-Karjalan tarpeiden läpikäyntiä varten varsinaisen konferenssin ulkopuolella.

Kongressista lisätietoa [The Planet Youth Annual Conference 2024](#) .

Kunnanjohtajan ulkomaanmatkat hyväksyy johtajasopimuksen mukaisesti kunnanhallituksen puheenjohtaja, mutta tässä tapauksessa on selkeintä, että kunnanhallitus ratkaisee tämän asian kokonaisuutena.

Esittelijä	Kunnanhallituksen 1. varapuheenjohtaja Jari Lantta
Päätösehdotus	Kunnanhallitus hyväksyy, että kunnanhallituksen puheenjohtaja ja kunnanjohtaja osallistuvat edellä selostetulle EKHVA:n koordinoimalle perehtymismatkalle Islantiin.
Päätös	Hyväksyttiin yksimielisesti. Päätöksen liitteenä on kustannusarvio. Kunnanhallituksen puheenjohtaja Janne Hölsä ja kunnanjohtaja Johanna Mäkelä eivät osallisuusjäveinä osallistuneet asian esittelyyn, käsittelyyn eivätkä päätöksentekoon. Esittelijänä ja puheenjohtajana tässä asiassa toimi kunnanhallituksen 1. varapuheenjohtaja Jari Lantta.